

Razpad Jugoslavije ga je zatekel v primorskem bataljonu v Karlovcu. Nemci so ga iz Celja izgnali. Uspelo mu je priti v Ljubljano, kjer je preživel vojno in bil ves čas terenski sodelavec OF. Po končani vojni je več let služboval v Koprju, kjer mu je bila zaupana organizacija oskrbe v coni B.

Leta 1953 se je ponovno vrnil v Tolmin in se zaposlil pri Grosistu, leta 1957 pa kot vodja prodaje v Salonitu v Anhovem, kjer je ostal do leta 1966, ko se je upokojil.

Tak je bil zunanji okvir njegovega življenja. Jančo se je sicer ukvarjal z vrsto dejavnosti, med najljubšimi pa mu je bilo zbirateljstvo, zlasti filatelija. Bil je tudi eden od tistih, ki je imel celotno zbirko Planinskih vestnikov od prve številke naprej.

Predvsem pa je bil z dušo in srcem planinec. Že kot mladenič se je leta 1923 včlanil v takratno Posoško planinsko društvo. Med bivanjem v Celju skoraj ni minila nedelja brez planinskega izleta. Večkrat je pripovedoval, kako se je z vrhov Kamniških in Savinjskih Alp hrepenče oziral proti domačim tolminskim goram, Krnu, Bogatini, Škrbini, Voglu in Rodici, ki so bili takrat s krivično mejo ločeni od Slovenije. Prehodil je vse gore takratne Slovenije.

Po vojni je bil med bivanjem v Koprju eden od pobudnikov in soustanoviteljev Planinskega društva Koper.

Po vrnitvi v Tolmin leta 1953 se je takoj vključil v Planinsko društvo Tolmin in že leta 1955 postal njegov predsednik, kar je ostal do leta 1965. V tem času je bil pobudnik za gradnjo prve razširitve koč na planini Razor, kar je bil v

tistih časih glede na skromna materialna sredstva velik podvig.

Veliko skrb je Janko Fili namenjal tudi urejanju odnosov znotraj društva, s sosednjimi planinskimi društvi in Planinsko zvezo Slovenije. Bil je med pobudniki za ustanovitev meddruštvenega odbora planinskih društev Primorske in bil izbran za njegovega prvega predsednika, kar je ostal polnih 12 let.

Intenzivno je gojil stike med društvi in Planinsko zvezo Slovenije, bil je pobudnik številnih srečanj, udeleževal se je občinskih zborov in društvenih srečanj. Vedno je znal povedati veselo in spodbudno misel za boljše medsebojno sodelovanje društev in planincev.

Aktivno planinsko udejstvovanje je ohranil in visoko starost. Med 60. in 70. letom je prehodil Slovensko planinsko pot, po 70. letu pa Pot prijateljstva treh dežel in Gorenjsko transverzalo. Vedno je poudarjal, kako važno je krepiti medsebojne prijateljske stike in sodelovanje med planinci različnih narodnosti, ki jih družijo in veže skupna ljubezen do gor in narave. Velikokrat je trdil, da smo Slovenci lahko tisti, ki znamo povezovati ljudi med seboj in da bi po planinski liniji lahko prispevali pomemben delež k združitvi Evrope, temu malemu svetu prelepih naravnih lepot, kjer bi ljudje ne glede na narodno pripadnost živeli v prijateljstvu.

Veliko je lepih spominov, ki nas vežejo na pokojnega prijatelja Janka Filija. Spremljajo nas na gorskih stezah in poteh, po katerih je tolikokrat v svojem plodnem življenju usmeril svoj korak.

V srcih mu želimo miren počitek v domači grudi ob vznožju tolminskih gor, ki jih je vedno tako ljubil, in nežno šumenje njegove najljubše planinske reke Soče naj mu bo večna uspavanka.

Jože Mežnar

Za objavo primerni prispevki

Kljub pogostim prošnjam, naj sodelavci svoje prispevke za Planinski vestnik pošiljajo bodisi natipkane na pisalni stroj, bodisi natiskane z računalniškim tiskalnikom, občasno še vedno dobivamo na roko napisane prispevke za objavo. Ker niti uredništvo, niti uprava Planinskega vestnika nimata pisarniške moči, niti denarja, da bi lahko take prispevke dala v tipkanje in nato tako natančno berljive v tiskarno, moramo, žal, na roko pisane prispevke zavračati, čeprav bi vsaj nekatere od njih zelo želeli natisniti v osrednji slovenski planinski reviji. Objavljali bomo torej samo tiste prispevke, ki bodo prispeli v uredništvo v primerni obliki, kar stalni sodelavci PV sicer že dolgo vedo in to dosledno upoštevajo.

Uredništvo

V spomin Bernardu Bratožu

Sredi maja je odšel **Bernard Bratož**, starosta goriških planincev. Julija bi dopolnil 84 let, od katerih jih je skoraj petdeset posvetil delu v Slovenskem planinskem društvu v Gorici. V društvo je namreč pristopil kmalu po njegovi obnovitvi, v

januarju leta 1946. Ves čas je bil zraven kot delaven član, odbornik, organizator, predsednik in dokler ga bolezen ni uklenila za zidove domače hiše, tudi kot častni predsednik.

Doma je bil pokojni Bernard v Podnanosu, nekdanjem Šentvidu, tam, kjer se začne sončna in proti jugozahodu odprta Vipavska dolina,

vendar pa je že od mladega živel v Gorici, kamor so ga poslali v zavod kot vojno siroto. Zaposlil se je na področju trgovine in združništva in je ta poklic opravljal skoraj do svojega sedemdesetega leta.

Gore so mu pomenile veliko in je te občutke znal prenesti tudi na generacije mladih in mlajših planincev v krogu goriškega SPD.

Med vojno je v mestu opravljal pomembne naloge terenca, odgovornega za zbiranje materialne pomoči za narodnoosvobodilno gibanje. Nikoli ni veliko govoril o tem, ker se mu je to pač zdelo nekaj, kar je bilo treba storiti, dolžnost do lastnega naroda.

Pred nekaj leti ga je zahrbtna bolezen postopoma prisilila k mirovanju. Najhujše je bilo, kljub ljubeči skrbi žene Anice, da ni mogel več v hribe, v svet, ki mu je pomenil prostost, svetlobo, življenje. Zadnja želja, da bi se še enkrat podal na Triglav, je ostala neizpolnjena.

Pogreb Bernarda Bratoža je bil 12. maja na goriškem pokopališču. V imenu goriških planincev je ob odprtem grobu spregovoril **Vlado Klemše**, ki je med drugim dejal:

»Po vrhovih naših Julijcev, v Karniji, v Dolomitih, na Učki, na našem Čavnu, na vseh vrhovih, ki ste jih in smo jih skupaj obiskali, utripajo ta čas žarnice, ki smo jih tam pustili, skrite pod kamni. Prižiga jih čudežna energija, ki ima svoj izvor v srcih in mislih ljudi, ki imajo radi gore in naravo, ki imajo radi ljudi, ki pod temi gorami živijo.

To je tista energija, o kateri ste nam na vrhovih, z resnostjo in šalo, pripovedovali, da je in da obstaja. Danes ugotavljam, da to drži. Spomin se vrača za nekaj desetletij nazaj. Pred očmi imam prizore s številnih vzponov, planinskih krstov, veselega kramljanja in pripovedovanja zvečer v kočah. Drugi se vas spominjajo kot organizatorja, kuharja, šoferja, vodnika na nepozabne izlete v Dolomite. Takrat, ko v čudovite gorske doline še ni vdrl množični turizem. Se spominjajo vesele kompanije Zorzutove, Ciklaminčkove, Marinčičeve. Pred očmi imajo obraze dr. Kocjančiča, Rolicha, Kumarja, Jožice, številnih drugih, ki so v težkem obdobju, vendar z izjemnim navdušenjem in zagnanostjo postavljali trden temelj našemu planinskemu društvu. Nekateri so po razmejitvi ostali v Novi Gorici in postavili na noge tamkajšnjo planinsko družino. Morda kdo od takratnih udeležencev izletov v Dolomite skrbno hrani tudi ciklostiran listič, ki ga je na izletih tiskala potujoča tiskarna. Skrbno in ljubosumno, saj je v njem skritega veliko lepega, veliko lepih trenutkov. Tistih trenutkov, ki nam pomagajo živeti.

Nisem edini iz srednje generacije, ki ste mu pomagali odkrivati čudoviti svet gora in narave, pomagali spoznavati lepoto in čuda drobnih stvari, ki jih srečaš na planinski poti, ceniti in spoštovati vztrajnost in delo ljudi.

Vse to ste znali prenesti na druge, tako naravno, brez mnogo besed, postopoma. Vse to sem spoznal šele čez čas, po nekaj letih. Ko sem tudi razumel, kako zelo ste ljubili gore in da bi brez njih težko premagovali vse težave in tegobe življenja.

Hvala za dragoceno sporočilo, ki ste ga prenašali na nekaj generacij mlajših in mladih planincev v več kakor štirih desetletjih vašega delovanja v okviru goriške planinske družine, v katero je vgrajenih veliko vašega dela! Bili ste zraven od prvih obnovitvenih korakov ob koncu vojne, dokler vas bolezen ni uklenila za zidove domače hiše in je hrepenenje po gorah postalo še silnejše.

S hvaležnostjo se vas bomo spominjali!

Soprogi, gospe Anici, Ediju in Nadji ter drugim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

Mirno počivajte!«

Pod ugaslim vulkanom

Dne 5. marca letos je minilo že 90 let od ustanovitve Šaleške podružnice Slovenskega planinskega društva v Šoštanjju. Ta je v letih pred 2. svetovno vojno označila številna pota na svojem območju, zgradila razgledni stolp na Špiku, leta 1933 pa tudi kočo na Smrekovcu, ki jo je potem, žal, pobrala vojna vihra. Po vojni so jo obnovili planinci iz Zgornje Mežiške doline in PD Črna na Koroškem jo danes uspešno upravlja.

Ko smo pred leti s planinci iz občin Ravne na Koroškem, Mozirje in Velenje razmišljali o skupnih akcijah, smo se hitro zedinili, da nas lahko povezuje ugasli vulkan Smrekovec, čeprav je prometno malo odmaknjen od glavnih transportnih poti. Odločili smo se za srečanje vsako drugo soboto v juniju ne glede na vreme, kar propagiramo tudi v koledarju akcij PZS. Planinci iz Mežiške doline naj bi prišli čez Kramarico, iz Gornje Savinjske doline čez Mozirске planine in Kal, iz Šaleške in še drugi zainteresirani pa iz smeri Šoštanjja oziroma Šentflorjanskega grabna.

Letos smo pohod izvedli že petič. Šoštanjskim in velenjskim planincem se je pridružila tudi večja skupina iz Maribora pod vodstvom **Francija Rajha**. Pri gostilni **Grebensek**, ki je dokaj znana točka na Evropski pešpoti št. 6 in vodi od Hamburga do Opatije, smo imeli brezplačen čaj in uraden start. Nadaljevanje poti je bilo možno bodisi po poti mimo kmeta **Podojstrška** in prelaza Honca v dno doline Štajerske Kramarice oziroma kar po cesti v Bele vode. V Belih vodah rastejo nove hiše, gospodarska poslopja in vikendi. Tudi na znano romarsko točko Sv. Križ (1044 m) je že nekaj let asfalt s sedla, povezati bo še potrebno odsek Savinek—Honca. Kaj bi dejal **Lovro Kuhar-Prežihov Voranc**, če bi spet obiskal te kraje in pripravljval nadaljevanje knjige Od Kotelj do Belih vod?